

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ RA ARMAVIR MARZ

Մարզկենտրոնը՝ *Marz centre*
 ք.Արմավիր Armavir town

Տարածաշրջանները՝ *Territoires*
 Արմավիր Armavir
 Էջմիածին Echmiadzin
 Բաղրամյան Baghramyan

Քաղաքները՝ *Towns*
 Վաղարշապատ Vagharshapat
 Արմավիր Armavir
 Մեծամոր Metsamor

Տարածքը Territory	1 242 քառ. կմ/ sq. km
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը Territory share of the marz in the territory of RA	4.2 %
Համայնքներ, 2018թ. տարեկգրի դրությամբ Communities, as of the beginning of 2018	97
Քաղաքներ Towns	3
Գյուղեր Villages	95
Բնակչության թվաքանակը 2018թ. տարեկգրի դրությամբ Population number as of the beginning of the year, 2018	264.6 հազ. մարդ/ ths. person
<i>այդ թվում՝</i> <i>of which:</i>	
քաղաքային urban	83.2 հազ. մարդ/ ths. person
գյուղական rural	181.4 հազ. մարդ/ ths. person
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը Share of marz population size in RA population size	8.9 %
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը Share of urban population size	31.4 %
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	97 051.3 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր including: arable land	41 085.6 հա/ ha

ՀՀ Արմավիրի մարզը գտնվում է հանրապետության արևմտյան հատվածում:

Մարզը հյուսիսից սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի մարզին, արևելքից՝ մայրաքաղաքին, հարավ-արևելքից՝ ՀՀ Արարատի մարզին և արևմուտքից՝ պետական սահմանով, սահմանակից է Թուրքիային:

Մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող ավտոխճուղիներ՝ Երևան-Արմավիր, Երևան-Քարակերտ և Երևան-Գյումրի, ինչպես նաև Երևան-Թբիլիսի երկաթուղին:

ՀՀ Արմավիրի մարզը հանրապետությունում առանձնանում է իր զարգացած գյուղատնտեսությամբ և արդյունաբերությամբ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են, ինչպես բուսաբուծության (բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար:

Անասնաբուծության բնագավառում հիմնականում զարգացած է խոշոր և մանր եղջերավոր անասնաբուծությունը, խոզաբուծությունը և թռչնաբուծությունը, իսկ բուսաբուծության մեջ՝ պտղաբուծությունը, խաղողագործությունը, բանջարաբուծությունը և բոստանաբուծությունը: Հիմնականում մշակվում են հացահատիկալնդեղենային և բանջարաբոստանային մշակաբույսեր:

Արդյունաբերությունը մասնագիտացած է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, ըմպելիքի, ալկոհոլային խմիչքի արտադրության ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

2017թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները ՀՀ համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

➤ արդյունաբերություն՝	3.5%,
➤ գյուղատնտեսություն՝	20.3%,
➤ շինարարություն՝	6.0 %,
➤ մանրածախ առևտուր՝	3.3%,
➤ ծառայություններ՝	1.5%:

Արմավիր քաղաքը (2018թ. տարեկզբին՝ 28.2 հազ. մարդ) գտնվում է Երևան քաղաքից 44 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք:

Մեծամոր քաղաքը (2018թ. տարեկզբին՝ 8.6 հազ. մարդ) Երևանից 38 կմ հեռավորությամբ նշանավոր է ՀՀ ատոմակայանով, որը զբաղեցնում է 300 հա տարածք, իր մեծությամբ և հզորությամբ միակն է Հարավային Կովկասում:

Վաղարշապատ քաղաքը (2018թ. տարեկզբին՝ 46.4 հազ. մարդ) գտնվում է Երևանից 20 կմ հեռավորության վրա: Մեծությամբ և նշանակությամբ մարզում այն առաջին քաղաքն է:

Armavir marz is situated in the Western part of the Republic of Armenia.

In the North it borders RA Aragatsotn marz, in the East – the capital Yerevan, in the South-East – RA Ararat marz and in the West it borders the state border of Turkey.

Yerevan-Armavir, Yerevan-Karakert, Yerevan-Gyumri highways and Yerevan-Tbilisi railway of republican importance run through the territory of the marz.

RA Armavir marz is notable for its developed agriculture and industry in the republic. The geographical position and climatic conditions of the marz are favourable for development of both plant growing (perennial grass and vegetables) and cattle breeding.

In the sphere of animal husbandry farming of cattle and sheep and goats, pigs and poultry is mainly developed and in crop production - fruit-growing, grape-growing, horticulture and plant-growing. Cereal grains and vegetables are mainly processed.

Industry is specialized in exploitation of mines of electricity, food products, soft drinks, beverages and building materials.

Freight and passenger transportations in the marz are implemented by road transport.

In 2017 the share of economy main branches of RA Armavir marz in total volume of correspondent branches of the republic comprised.

➤ industry	3.5%,
➤ agriculture	20.3%,
➤ construction	6.0%,
➤ retail trade	3.3%,
➤ services	1.5%.

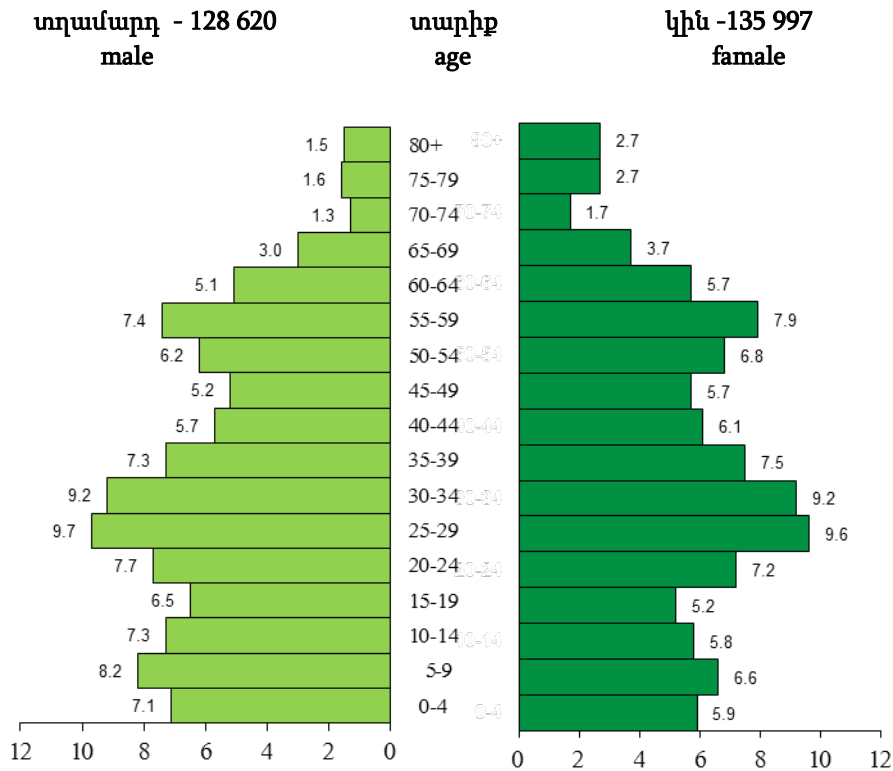
Armavir town (as of the beginning of the 2018 comprised 28.2 ths. people) is in the distance of 44 km to the North-West from Yerevan.

The territory of Metsamor town (as of the beginning of 2018 8.6 ths. people) is popular for RA atomic station in the distance of 38 km from Yerevan, which occupies 300 ha of the territory and by its size and power is the only one in the South Caucasus.

Vagharshapat town (as of the beginning of the 2018 comprised 46.4 ths. people) is situated in the distance of 20 km from Yerevan. It is the first town in the marz by its size and importance.

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՄՇՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՍԵՌԱՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԲՈՒՐԳԸ,
 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
 AGE AND SEX PYRAMID OF RA ARMAVIR MARZ DE JURE POPULATION
 2018 as of January 1

%

ՄԱՆՐԱԾԱԽ ԱՌԵՎՏՐԻ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐ
 RETAIL TRADE UNITS

	Քանակը Number					
	2013	2014	2015	2016	2017	
Մանրածախ առևտրի օբյեկտներ, ընդամենը	435	369	433	442	496	Retail trade units, total
<i>այդ թվում՝</i>						<i>of which:</i>
խանութներ	181	175	208	223	263	shops
կրպակներ	200	140	128	127	141	kiosks
գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներ	2	2	2	2	2	markets of agricultural produce
սպառողական ապրանքների շուկաներ	4	4	3	3	3	markets of consumer goods
առևտրի այլ օբյեկտներ	48	48	92	87	87	other trade units

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
EDUCATIONAL INSTITUTIONS

	Քանակը Number					
	2013	2014	2015	2016	2017	
Պետական նախադպրոցական	58	57	59	56	98	State pre-school
Պետական հանրակրթական	121	121	121	121	120	State general educational
Ոչ պետական հանրակրթական	2	2	2	2	2	Non-state general educational
Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	14	14	13	13	13	Musical, art schools, creative centers for children
Պետական նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) ուսումնական ¹	2	1	1	1	1	State preliminary vocational Educational ¹
Պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	5	5	5	5	4	State middle vocational educational
Ոչ պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	-	-	1	1	1	Non-state middle vocational educational
Ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական	2	2	2	1	2	Non-state higher educational

ՔԱՂԱՔՆԵՐ
TOWNS/CITIES

Անվանումը	Town name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ* Number of de jure population as of January 1, 2018, person*
Վաղարշապատ	Vagharshapat	46 406
Արմավիր	Armavir	28 173
Մեծամոր	Metsamor	8 630

ԳՅՈՒՂԵՐ
VILLAGES

	Անվանումը	Name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ** Population de jure number as of January 1, 2018, person**
Արմավիրի տարածաշրջան Armavir district			
1	Ալաշկերտ	Alashkert	2 128
2	Ամասիա	Amasia	1 205
3	Այգեշատ	Aygeshat	2 126
4	Այգեվան	Aygevan	1 676
5	Արազափ	Arazap	1 838
6	Արաքս	Araks	2 139
7	Արգավանդ	Argavand	2 480
8	Արմավիր	Armavir	3 590
9	Արտաշար	Artashar	1 438
10	Արևիկ	Arevik	3 096
11	Բամբակաշատ	Bambakashat	3 489

¹ Ներառյալ այն միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները, որոնք իրականացնում են նախնական (արհեստագործական) ծրագիր:
Including those middle vocational educational institutions, which implement preliminary vocational program.

	Անվանումը	Name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ** Population de jure number as of January 1, 2018, person**
12	Բերքաշատ	Berkashat	622
13	Գետաշեն	Getashen	2 662
14	Եղեգնուտ	Yeghegnut	2 227
15	Երասխահուն	Yeraskhahun	2 189
16	Զարթոնք	Zartonk	2 655
17	Լենուղի	Lenughi	1 727
18	Լուկաշին	Lukashin	2 621
19	Խանջյան	Khanjyan	2 026
20	Հայկավան	Haykavan	1 505
21	Հացիկ	Hatsik	2 790
22	Մայիսյան	Mayisyan	2 010
23	Մարգարա	Margara	1 430
24	Մրգաշատ	Mrgashat	6 479
25	Նալբանդյան	Nalbandyan	4 720
26	Նոր Արմավիր	Nor Armavir	2 009
27	Նոր Արտագերս	Nor Artagers	1 669
28	Նորապատ	Norapat	2 338
29	Նորավան	Noravan	1 385
30	Նոր Կեսարիա	Nor Kesaria	1 682
31	Շենավան	Shenavan	1 644
32	Ջանֆիդա	Janfida	3 535
33	Ջրաշեն	Jrashen	936
34	Սարդարապատ	Sardarapat	6 299
35	Վարդանաշեն	Vardanashen	1 364
36	Տանձուտ	Tandsut	2 015
37	Փշատավան	Pshatavan	2 690
Բաղրամյանի տարածաշրջան Bagramanyan district			
1	Արգինա	Argina	669
2	Արտամետ	Artamet	259
3	Արևադաշտ	Arevadasht	384
4	Բագարան	Bagaran	715
5	Բաղրամյան	Baghramyan	1 071
6	Դալարիկ	Dalarik	4 410
7	Երվանդաշատ	Yervandashat	785
8	Լեռնագոգ	Lernagog	2 349
9	Կողբավան	Koghbavan	129
10	Հուշակերտ	Hushakert	1 024
11	Մյասնիկյան	Myasnikyan	4 495
12	Շենիկ	Shenik	1 083
13	Վանանդ	Vanand	1 055
14	Տալվորիկ	Talvorik	182
15	Քարակերտ	Karakert	4 908
Էջմիածնի տարածաշրջան Echmiadzin district			
1	Ակնալիճ	Aknalij	3 296
2	Ակնաշեն	Aknashen	1 738
3	Աղավնատուն	Aghavnatun	3 697
4	Ամբերդ	Amberd	1 658
5	Այգեկ	Aygek	1 542
6	Այգեշատ	Aygeshat	2 128
7	Ապագա	Apaga	1 980

	Անվանումը	Name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ** Population de jure number as of January 1, 2018, person**
8	Առատաշեն	Aratashen	3 059
9	Արագած	Aragats	2 852
10	Արաքս	Araks	2 086
11	Արշալույս	Arshaluys	4 035
12	Արտիմետ	Artimet	2 198
13	Արևաշատ	Arevashat	2 300
14	Բաղրամյան	Baghramyan	2 897
15	Գայ	Gai	3 480
16	Գեղակերտ	Geghakert	3 165
17	Գրիբոյեդով	Griboyedov	2 028
18	Դաշտ	Dasht	1 027
19	Դոդոս	Doghs	1 505
20	Թաիրով	Tairov	3 699
21	Լեռնամերձ	Lernamerds	520
22	Լուսագյուղ	Lusagyugh	1 067
23	Խորոնկ	Khoronk	2 968
24	Ծաղկալանջ	Tsaghkalanj	1 774
25	Ծաղկունք	Tsaghkunk	1 347
26	Ծիածան	Tsiatsan	1 340
27	Հայթաղ	Haytagh	3 077
28	Հայկաշեն	Haykashen	1 428
29	Հովտամեջ	Hovtamej	1 494
30	Մեծամոր	Metsamor	1 466
31	Մերձավան	Merdsavan	3 800
32	Մրգաստան	Mrgastan	1 450
33	Մուսալեռ	Musaler	3 166
34	Նորակերտ	Norakert	3 163
35	Շահումյան	Shahumyan	1 921
36	Շահումյանի թռչնաֆաբրիկա	Shahumyani trchnafabrika	974
37	Ոսկեհատ	Voskehat	3 431
38	Պտղունք	Ptghunk	2 106
39	Ջրառատ	Jrarat	3 170
40	Ջրաբբի	Jrarbi	1 741
41	Տարունիկ	Taronik	2 283
42	Փարաքար	Parakar	6 349
43	Ֆերիկ	Ferik	364

* ՀՀ քաղաքների բնակչության թվաքանակը ներկայացված է ՀՀ 2011թ. մարդահամարի հիմքով վարվող բնակչության ընթացիկ հաշվառմամբ:

Population of city/towns of RA are presented according to the current population statistics based on RA 2011 population Census.

** ՀՀ մարզերի գյուղերի այս տվյալների սկզբնաղբյուրը՝ համայնքների կողմից տարեկան կտրվածքով ներկայացվող «Գյուղական բնակչության սեռատարիքային կազմը» պետական վիճակագրական հաշվետվություններն են: Այդ սկզբնաղբյուրներով ՀՀ 955 գյուղական բնակավայրերի մշտական բնակչության թվաքանակների հանրագումարը՝ ամբողջությամբ և ըստ մարզերի, ունի որոշակի շեղում բնակչության ընթացիկ հաշվառման համանուն տվյալներից, որոնք խարսխված են ՀՀ արդարադատության նախարարության և ՀՀ ոստիկանության վարչական ռեգիստրների տվյալների վրա (շեղումը՝ 01.01.2018թ.-ի դրությամբ ՀՀ մասշտաբով՝ կազմել է +12.2%): Շեղումը հիմնականում պայմանավորված է գյուղերի միջև խնդրո առարկա տեղեկատվության փոխանակման, համադրման և անվանական տվյալների մակարդակով ստուգաճշտման համակարգի բացակայությամբ:

The sources of these data on RA villages are State statistical annual reporting forms «Age and Sex composition of rural population» provided by the communities. According to this source the total resident population of RA 955 villages, as a whole and by marzes (regions), have some deviation from the same data of current statistics of population, which are based on the administrative registers of RA Ministry of Justice and RA Police (as of 01.01.2018 the deviation comprised +12.2% for the Republic). The deviation is mainly stipulated by the absence of data exchange, comparison and check system on individual level of the given information between villages.

**ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ 10 000 ԲՆԱԿԻՉ ՈՒՆԵՑՈՂ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻ ՇԱՐՔ ԲՆՈՒԹԱԳՐԻՉՆԵՐ, 2017թ.
SOME SOCIAL INDICATORS OF DISTRICT COMMUNITY WITH 10 000
POPULATION IN RA ARMAVIR MARZ, 2017**

	Ընդամենը Total	նրանցից՝ including:		
		կանայք ¹ women ¹	տղամարդիկ ¹ men ¹	
Բնակչությունը, մարդ	10 000	5 133	4 867	Population, person
Ծնվածներ, մարդ	118	57	61	Births, person
Մահացածներ, մարդ	89	44	45	Deaths, person
Ամուսնություններ	53	X	X	Marriages
Ամուսնալուծություններ	11	X	X	Divorces
Մեկ բնակչի ապահովվածությունն ընդհանուր բնակավայրերում, քառ.մ	32.6	X	X	Total area of housing stock provided per inhabitant, square metre
Կրթության ոլորտ, հաճախումը կրթօջախներ, մարդ՝				Education sphere, attendance to educational institutions, person
նախադպրոցական	228	107	121	pre-school
հանրակրթական	1 294	600	694	general schools
երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	74	47	27	musical, art schools, creative centers for children
նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)	6	4	2	preliminary vocational
միջին մասնագիտական	48	24	24	middle vocational
բարձրագույն մասնագիտական	6	0.0	6	higher vocational
Առողջապահության ոլորտ՝				Public health sphere
հաճախել են պոլիկլինիկա տարվա ընթացքում (հաճախումների քանակը)	34 108	annual attendance to polyclinic during the year (number of attendances)
Մարզիկներ, մարդ	43	5	38	Athletes, person
Զբաղվածներ, մարդ	4 423	1 954	2 469	Employed, person
նրանցից՝ գիտական հիմնարկներում	-	-	-	of which - in Science establishments
նրանցից՝ գիտության դոկտոր	-	-	-	of which - doctors of Science
գիտության թեկնածուներ	-	-	-	candidates of Science
ուսուցիչներ	134	115	19	teachers
բժիշկներ	15	physicians
միջին բուժանձնակազմ	34	paramedical personnel
Գործազուրկներ, մարդ	727	341	386	Unemployed, person
Սոցիալական ապահովության ոլորտ				Social insurance sphere
ընդամենը կենսաթոշակատուներ, տարեվերջի դրությամբ, մարդ	1 244	735	509	total pensioners/ as of the end of the year/ person
աղքատության ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացող ընտանիքներ	212	X	X	families that get poverty family benefit and one-time benefit
Հաճախումների քանակը տարվա ընթացքում				Annual attendance during the year
գրադարան	23 116	library
թատրոն	-	-	-	theatre
համերգ	-	-	-	concert
թանգարան	1 458	museum
Իրավական ոլորտ				Law sphere
հանցագործության դեպքերի քանակը, տարվա ընթացքում	52	X	X	total crimes, during the year
այդ թվում՝ ոչ մեծ ծանրության	25	X	X	of which - not grave crime
միջին ծանրության	19	X	X	medium crime
ծանր	7	X	X	grave crime
առանձնապես ծանր	1	X	X	special grave crime

¹ Ցուցանիշները հաշվարկային են:
The indicators are accountable.